

Sławomir Dudek

Grzegorz Konat

KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

IV kwartał 2023

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki, Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)

Sławomir Dudek

Grzegorz Konat

Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MEiN

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2024

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3768

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 125. W badaniu uczestniczyło 1000 gospodarstw domowych. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <https://www.sgh.waw.pl/kae/metody-badawcze-kwestionariusze-ankiet>.

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
1.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	7
2.	ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	8
3.	SALDA I ICH SKŁADOWE	9
1)	Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych - diagnoza	9
2)	Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych - prognoza	10
3)	Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - diagnoza	11
4)	Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - prognoza	12
5)	Koszty utrzymania - diagnoza	13
6)	Zmiana cen - prognoza	14
7)	Bezrobocie w kraju - prognoza	15
8)	Zakupy dóbr trwałego użytku - diagnoza	16
9)	Zakupy dóbr trwałego użytku - prognoza.....	17
10)	Oszczędności - diagnoza	18
11)	Oszczędności - prognoza	19
12)	Obecna kondycja finansowa gospodarstw domowych	20
13)	Stopa oszczędności	21
14)	Zakup samochodu - prognoza.....	22
15)	Zakup domu lub mieszkania - prognoza.....	23
16)	Remont domu lub mieszkania - prognoza	24
III.	STRUKTURA PRÓBY WG CECH RESPONDENTÓW	25
IV.	SUMMARY	26

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. Czwarty kwartał 2023 r. okazał się być jednocześnie czwartym kolejnym okresem objętym badaniem, w którym wartość wskaźnika IRGKGD wzrosła, tym razem do poziomu -13,5 pkt, a więc o 4,4 pkt wyższego od wartości z poprzedniego kwartału i aż o 30,1 pkt wyższego od tej z analogicznego okresu roku 2022. Jest to jednocześnie druga najwyższa wartość tego salda w okresie czterech lat (w I kw. 2020 r. IRGKGD ukształtował się na poziomie -9,6 pkt). Trwająca od początku 2023 r. tendencja poprawy nastrojów gospodarstw domowych, zwłaszcza w porównaniu z drugim półroczem 2022 r., okazuje się być zatem nie tylko znacząca (w ciągu całego roku 2023 wskaźnik IRGKGD wzrósł łącznie aż o ponad 30 pkt), ale również trwała (średnia wartość salda dla 2023 r. jest aż o 15 pkt wyższa od średniej dla roku 2022: -21,9 pkt wobec -36,9 pkt). Co istotne, w IV kwartale 2023 r. poprawie uległy wartości trzech z czterech składowych wskaźnika.

2. W IV kwartale 2023 r. bardzo istotnie poprawiły się również oczekiwania gospodarstw domowych w zakresie perspektyw polskiej gospodarki w kolejnych miesiącach. Wartość salda odpowiedzi wzrosła w ujęciu kw/kw aż o 13,3 pkt, do poziomu -9,6 pkt, czyli o rekordowe 47,1 pkt wyższego niż rok wcześniej i najwyższego od IV kwartału 2019 r. (wówczas: -4,8 pkt). Co istotne, inaczej niż w kilku poprzednich kwartałach, w badaniu z października 2023 r. struktura udzielanych przez respondentów odpowiedzi wskazuje na to, że mamy do czynienia już nie ze zmniejszeniem pesymizmu, ale z rzeczywistym wzrostem optymizmu: w bieżącym okresie, w stosunku do poprzedniego kwartału, o 9,4 p.p. (z 21,3% do 30,7%) wzrósł odsetek respondentów przewidujących, że sytuacja gospodarcza kraju poprawi się „bardzo” lub „trochę”.

Wzrost optymizmu gospodarstw domowych w kwestii perspektyw polskiej gospodarki w najbliższych miesiącach jest bez wątpienia związany z nastrojami gospodarstw domowych w zakresie ogólnej bieżącej sytuacji gospodarczej Polski. W IV kwartale 2023 r. wartość odpowiedniego salda odpowiedzi wzrosła o 6,6 pkt w ujęciu kw/kw, do poziomu -29,3 pkt, a więc aż o 33,9 pkt wyższego niż w analogicznym okresie roku 2022. Jest to zatem wartość najwyższa od pandemicznego drugiego kwartału 2020 r. (wówczas spadła do poziomu -29,3 pkt z 1,6 pkt w pierwszym kwartale tamtego roku), powyżej średniej dla tego salda z obejmujących okres pandemii COVID-19 lat 2020-2022 (-39,8 pkt) i już tylko nieznacznie niższa od średniej długookresowej, wynoszącej -28 pkt.

3. W IV kwartale 2023 r. dalszej poprawie uległa również ocena bieżącej sytuacji finansowej gospodarstw domowych. Wartość salda zwiększyła się w stosunku do III kwartału o 5,5 pkt, do poziomu -17,7 pkt, czyli aż o 19,6 pkt wyższego niż analogicznym okresie roku 2022, najwyższego od dwóch lat (w III kw. 2021 r. wyniósł on -13,4 pkt) i drugiego najwyższego od początku pandemii COVID-19 (w I kw. 2020 r. wartość salda wynosiła 2,6 pkt). Poprawa nastrojów w ocenie bieżącej sytuacji bez wątpienia pozostaje w ścisłym związku z większym optymizmem gospodarstw domowych w kwestii perspektyw ich przyszłej kondycji finansowej. Także w tym wypadku mamy do czynienia z czwartym kolejnym kwartałem wzrostu wartości salda: w objętym badaniem okresie, w ujęciu kw/kw, zwiększyła się ona o 7,8 pkt, do -4,8 pkt, a więc poziomu aż o 30,9 pkt wyższego niż w analogicznym kwartale 2022 r. i najwyższego od I kwartału 2020 r. (wówczas: 0,7 pkt).

4. Podczas gdy w trzech pierwszych kwartałach 2023 r. oczekiwania gospodarstw domowych w kwestii ewentualnego wzrostu bezrobocia ulegały poprawie, w IV kwartale 2023 r. nieznacznie wzrósł pesymizm respondentów w ocenie perspektyw krajowego rynku pracy. W objętym badaniem okresie wartość salda odpowiedzi wzrosła w ujęciu kw/kw o 4,3 pkt, do poziomu 25,1 pkt. Wciąż jednak jest to poziom aż o 26,3 pkt niższy niż rok wcześniej, o 13,7 pkt niższy niż średnia tego salda dla lat 2020-2023 (wynosząca 38,8 pkt) i o 2,0 pkt niższy od długookresowej średniej dla tego salda (27,1 pkt). Za tym niewielkim nawrotem pesymizmu stoi wzrost o 3,0 p.p. (z 87,5% do 90,4%) udziału w próbie respondentów, którzy uważają, że w najbliższych miesiącach bezrobocie wzrośnie („znacznie” lub „nieznacznie”) lub co najwyżej pozostanie bez zmian.

5. W IV kwartale 2023 r. wartość salda odpowiedzi na pytanie o bieżące koszty utrzymania gospodarstw domowych, osiągając poziom 39,1 pkt, była o 9,6 pkt niższa niż w poprzednim objętym badaniem okresie, aż o 24,4 pkt niższa niż przed rokiem i najniższa od II kwartału 2021 r. (wówczas: 37,3 pkt). Ta czwarta z rzędu redukcja wartości tego salda wydaje się pozostawać w ścisłym związku z danymi makroekonomicznymi: w miesiącu, w którym przeprowadzono badanie (październik 2023 r.), miesięczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych GUS wzrósł względem analogicznego miesiąca poprzedniego roku o 6,6%, co oznacza najniższą dynamikę wzrostu cen w tym ujęciu od czerwca 2022 r. (wówczas: 5,5%). Wspomniana wartość salda wciąż jednak jest prawie dwukrotnie wyższa od jego długookresowej średniej, wynoszącej 21,2 pkt.

Na zasadniczo niezmiennym poziomie pozostała natomiast w IV kwartale 2023 r. wartość salda odpowiedzi na pytanie o oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych. Wyniosła ona 26,3 pkt, była więc jedynie o 0,4 pkt mniejsza niż w poprzednim okresie (ale aż o 33,4 pkt niższa niż w analogicznym kwartale roku 2022). To zatem jednocześnie najniższa wartość tego salda odpowiedzi od II kwartału 2018 r. (wtedy wyniosła 24,8 pkt) i druga najniższa od III kwartału 2016 r. (wtedy: 25,1 pkt). Oznacza to kontynuację poprawy nastrojów gospodarstw domowych w zakresie ich oczekiwań inflacyjnych.

6. Pewne wyhamowanie dynamiki poprawy nastrojów gospodarstw domowych w zakresie ich oczekiwań inflacyjnych, do jakiego doszło w IV kwartale 2023 r., znajduje również odzwierciedlenie w ocenie warunków kształtujących decyzje respondentów w kwestii zakupu dóbr trwałych. W objętym badaniem okresie wartość salda odpowiedzi ukształtowała się na poziomie -14,4 pkt, wyższym o 3,9 pkt wobec poprzedniego kwartału (ale aż o 18,4 pkt względem analogicznego okresu poprzedniego roku). Jeśli chodzi natomiast o nastroje gospodarstw domowych w kwestii przewidywanych przyszłych zakupów dóbr trwałych, to, podobnie jak w poprzednim okresie, także w bieżącym kwartale pozostały one na zasadniczo niezmiennym poziomie względem poprzedniego okresu: wartość salda wzrosła jedynie o 0,3 pkt, do poziomu 14,4 pkt (o 4,0 pkt wyższego niż rok wcześniej).

7. Również zainteresowanie gospodarstw domowych nabyciem w najbliższym roku samochodu nie uległo w IV kwartale 2023 r. istotnej zmianie. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo takiego zakupu zmniejszyła się względem poprzedniego okresu o 2,5 pkt, do -70,5 pkt, czyli poziomu o 1,7 pkt wyższego niż w IV kwartale roku 2022. Ten nieznaczny spadek optymizmu respondentów w tym względzie może być związany z dalszym utrwaleniem się tendencji zwykłej cen na rynku samochodów. Dla przykładu, według danych IBRM Samar, w miesiącu objętym badaniem (październik 2023 r.) średnia cena nowego samochodu w Polsce była o 11% wyższa niż przed rokiem.

8. W ostatnim kwartale 2023 r. wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące zainteresowania gospodarstw domowych zakupem lub budową domu bądź mieszkania wzrosła jedynie o 1,7 pkt względem III kwartału 2023 r., do poziomu -67,8 pkt (o 5,5 pkt wyższego w porównaniu z IV kw. roku 2022). Stabilizacja wartości tego salda na poziomie zbliżonym do -70 pkt (bieżący okres jest szóstym z rzędu, gdy oscyluje ona wokół tej liczby), oznacza w istocie utrzymanie się pesymizmu gospodarstw domowych (dla porównania: średnia wartość salda dla lat 2019-2021 wyniosła -61,6 pkt). Sytuacja ta jest, jak można przypuszczać, ściśle związana z dynamiką cen na rynku nieruchomości – według danych z raportu Expandera i Rentier.io wynika, że tylko we wrześniu 2023 r. ceny mieszkań w Polsce wzrosły przeciętnie o 2%, a od stycznia tego roku aż o 11%.

Nieznacznego wzrostu (o 3,1 pkt w ujęciu kw/kw, do poziomu -33,9 pkt, wyższego o 9,3 pkt niż rok wcześniej) doświadczyła w badaniu z października 2023 r. także wartość salda odpowiedzi na pytanie o prognozowane wydatki remontowe gospodarstw domowych. Po niewielkim spadku w trzecim kwartale, wartość tego salda wróciła więc na ścieżkę powolnej poprawy nastrojów z dwóch pierwszych kwartałów 2023 r. Można przypuszczać, że stało za tym wyhamowanie dynamiki cen materiałów budowlanych – według danych Grupy PSB Handel, w październiku 2023 r. średnia dynamika cen materiałów budowlanych w stosunku do października 2022 r. wyniosła -0,3%, przy czym był to drugi

miesiąc z rzędu, w którym odnotowano spadek cen po kilku latach trwałej tendencji zwykłej w tym względzie.

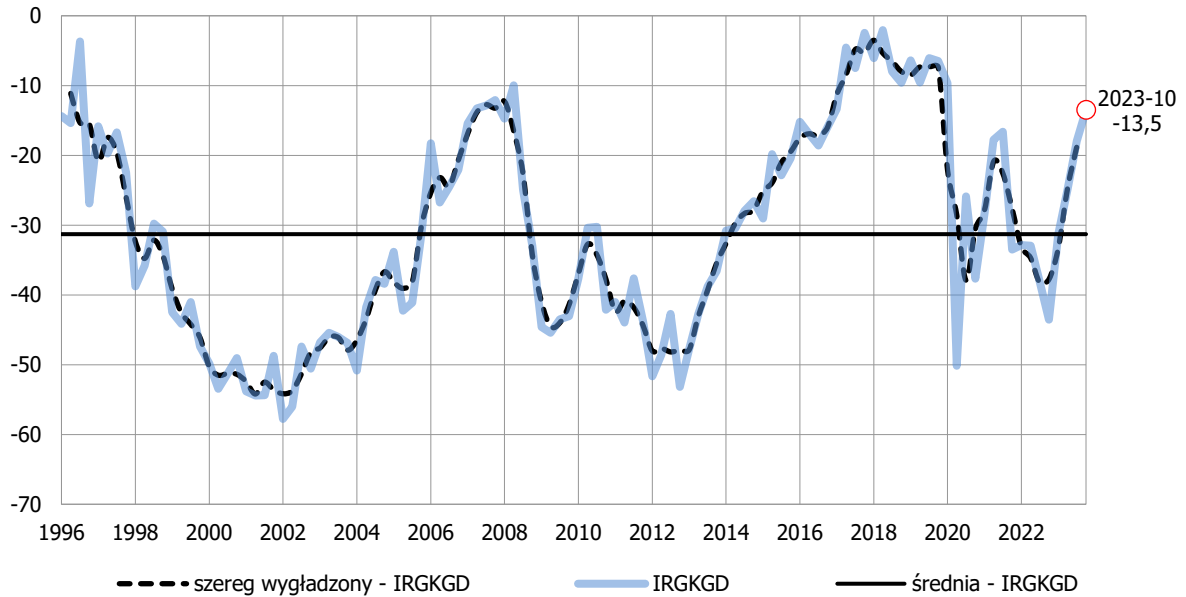
9. Czwarty kwartał 2023 r. był jednocześnie czwartym kolejnym, w którym wartość salda dotyczącego zbilansowania bieżących dochodów i wydatków gospodarstw domowych doświadczyła wzrostu, tym razem o 1,5 pkt, do poziomu 21,9 pkt, a więc o 9,2 pkt wyższego niż w analogicznym okresie roku 2022. Oznacza to zatem najwyższy poziom tego salda od przedpandemicznego I kwartału 2020 r. (wtedy: 23,3 pkt).

Podobnie niewielki wzrost optymizmu odnotowano w opiniach gospodarstw domowych na temat warunków kształtujących ich zdolność do oszczędzania. Wartość salda wzrosła w IV kwartale 2023 r., w ujęciu kw/kw, o 2,0 pkt, do poziomu -19,8 pkt, a więc aż o 13,8 pkt wyższego niż rok wcześniej i najwyższego od III kwartału 2021 r. (wówczas: -19,6 pkt). Powyższe pozostaje w zgodzie ze zmianą w sposobie postrzegania przez respondentów perspektyw oszczędzania w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Wartość tego salda odpowiedzi wzrosła wobec poprzedniego okresu o 0,9 pkt, do poziomu -14,5 pkt, aż o 15,9 pkt wyższego niż przed rokiem i najwyższego od badania z lipca 2021 r. (wtedy wyniosła -12,6 pkt).

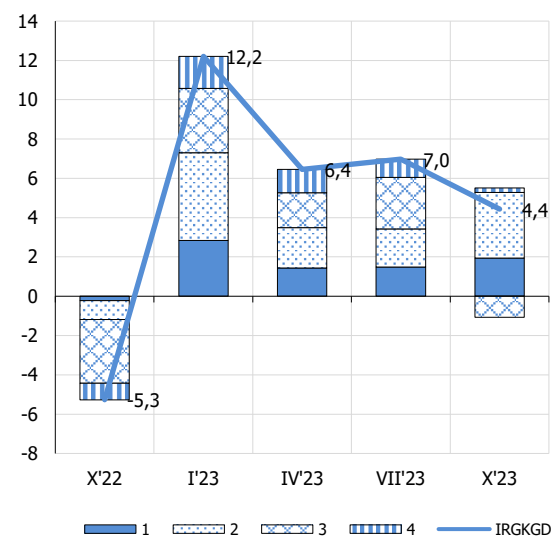
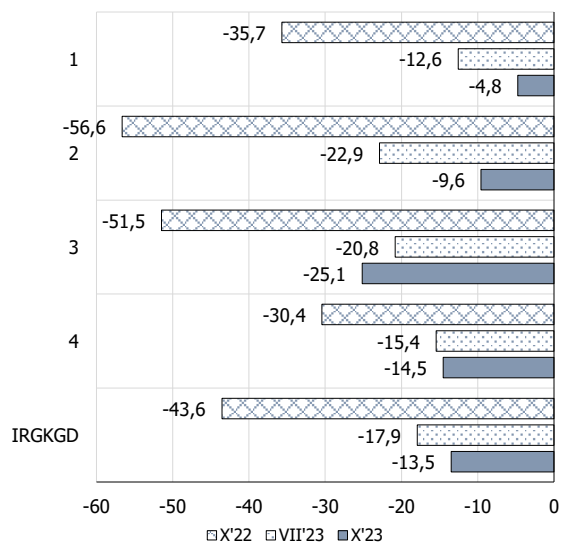
10. W IV kw. 2023 r. niewielkiemu zmniejszeniu uległa natomiast deklarowana stopa oszczędności gospodarstw domowych, kształtując się na poziomie 14,4%, o 0,7 p.p. niższym niż w poprzednim okresie i 0,1 p.p. niższym niż w analogicznym okresie roku 2022. To tym samym najniższa wartość tego salda od trzech lat (w IV kw. 2020 r. wyniosła 14,3%), ale nadal znacznie powyżej długookresowej średniej (12,8%).

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

Salda składowe	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. Zmiana sytuacji finansowej - prognoza	-34,8	-35,7	-24,3	-18,5	-12,6	-4,8
2. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - prognoza	-52,8	-56,6	-38,8	-30,6	-22,9	-9,6
3. Bezrobocie w kraju - prognoza	38,5	51,5	38,4	31,3	20,8	25,1
4. Oszczędności - prognoza	-27,1	-30,4	-23,9	-19,1	-15,4	-14,5
wskaźnik IRGKGD	-38,3	-43,6	-31,3	-24,9	-17,9	-13,5

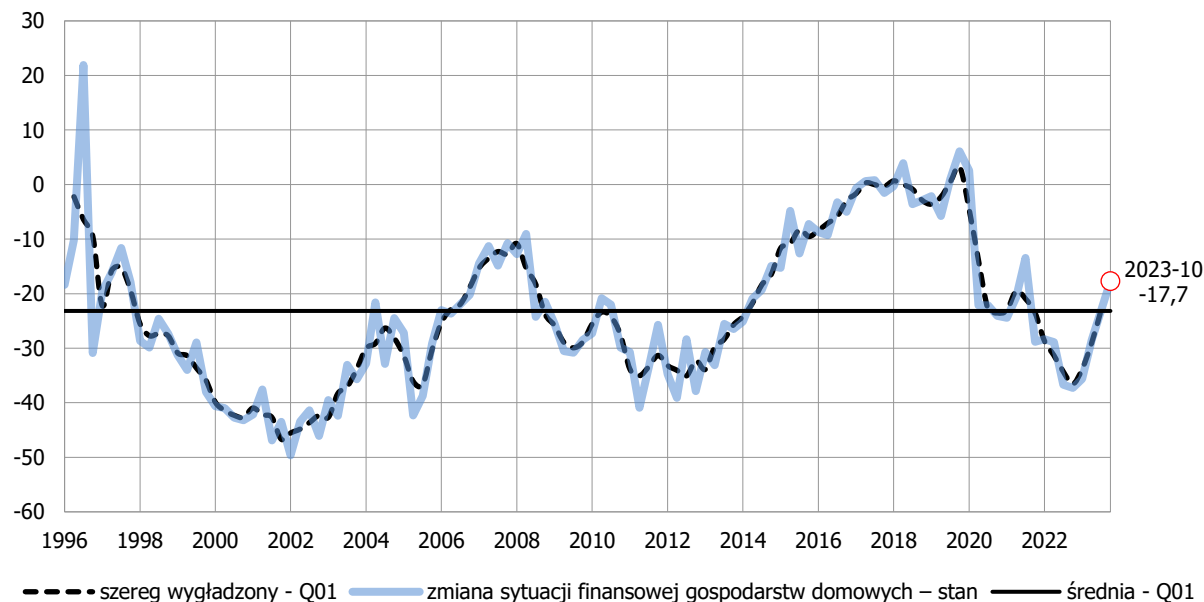
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

Wyszczególnienie	j.m.	Zmienna	X'22	VII'23	X'23	zmiana kw/kw	zmiana r/r
WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH IRG SGH	saldo [pp.]	IRGKGD	-43,6	-17,9	-13,5	4,4	30,1
1. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.FS.S	-37,3	-23,1	-17,7	5,5	19,6
2. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – prognoza	saldo [pp.]	KGD.FS.F	-35,7	-12,6	-4,8	7,8	30,9
3. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.GES.S	-63,2	-35,9	-29,3	6,6	33,9
4. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – prognoza	saldo [pp.]	KGD.GES.F	-56,6	-22,9	-9,6	13,3	47,1
5. Koszty utrzymania – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.S	63,5	48,7	39,1	-9,6	-24,4
6. Zmiany cen – prognoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.F	59,7	26,7	26,3	-0,4	-33,4
7. Bezrobocie w kraju – prognoza (odwrócona skala)	saldo [pp.]	KGD.UNEMP.F	51,5	20,8	25,1	-4,3	26,3
8. Zakupy dóbr trwałego użytku – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.MP.S	-32,8	-18,3	-14,4	3,9	18,4
9. Zakupy dóbr trwałego użytku – prognoza	saldo [pp.]	KGD.MP.F	10,4	14,1	14,4	0,3	4,0
10. Oszczędności – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.S	-33,6	-21,8	-19,8	2,0	13,8
11. Oszczędności – prognoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.F	-30,4	-15,4	-14,5	0,9	15,9
12. Obecna kondycja finansowa gospodarstw domowych	saldo [pp.]	KGD.FIN.S	12,7	20,4	21,9	1,5	9,2
13. Stopa oszczędności	%	KGD.SAVRATE.S	14,5	15,1	14,4	-0,7	-0,1
14. Zakup samochodu - prognoza	saldo [pp.]	KGD.CAR.F	-72,2	-68,0	-70,5	-2,5	1,7
15. Zakup domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEBUY.F	-73,3	-69,5	-67,8	1,7	5,5
16. Remont domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEEXP.F	-43,2	-36,9	-33,9	3,1	9,3

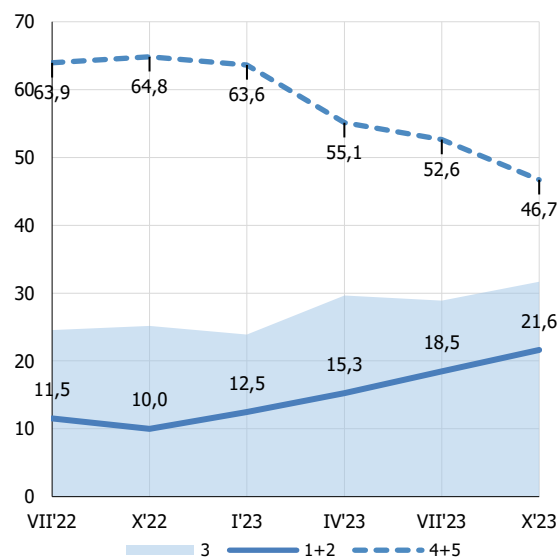
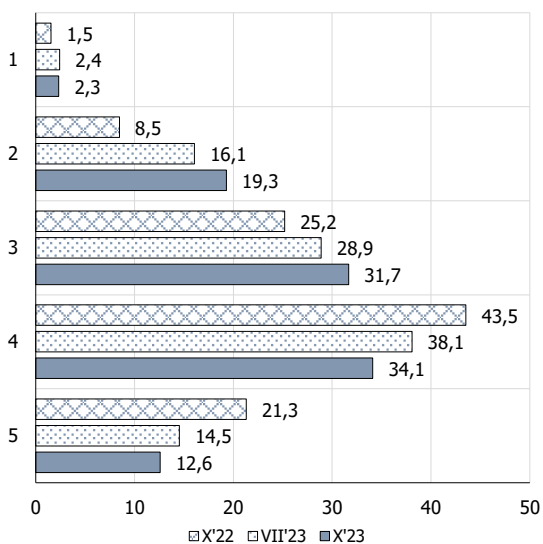
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – DIAGNOZA

Jak oceniają Państwo obecną sytuację finansową swego gospodarstwa domowego w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy?

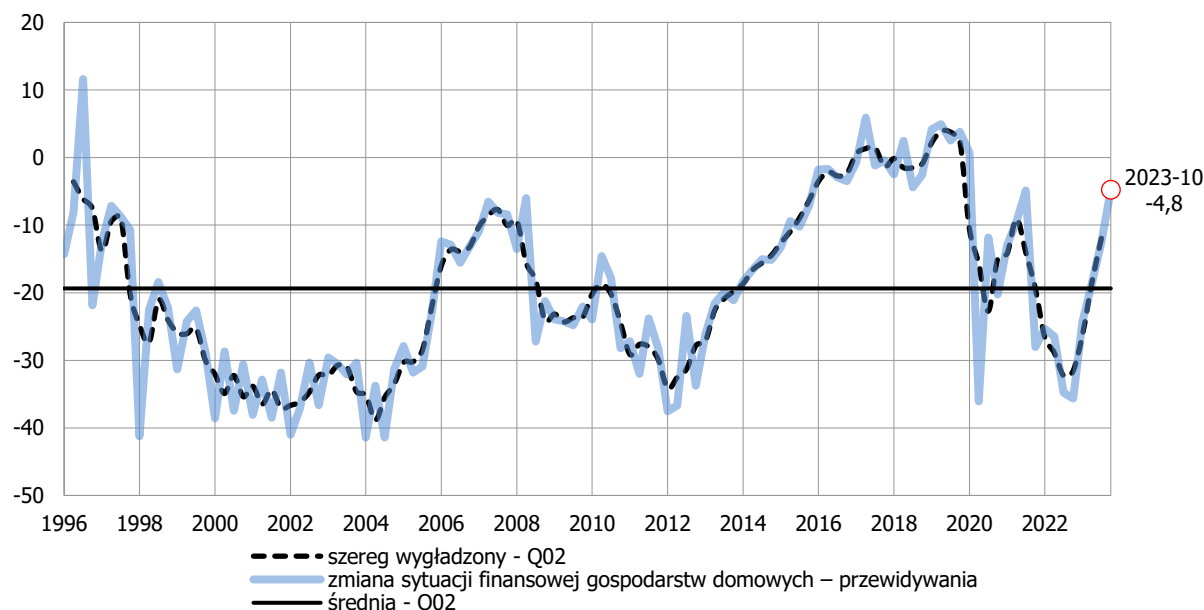

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. poprawiła się bardzo	2,0	1,5	1,7	3,1	2,4	2,3
2. poprawiła się trochę	9,5	8,5	10,7	12,1	16,1	19,3
3. bez zmian	24,5	25,2	23,9	29,6	28,9	31,7
4. pogorszyła się trochę	40,9	43,5	41,7	34,9	38,1	34,1
5. pogorszyła się bardzo	23,0	21,3	21,9	20,2	14,5	12,6
saldo	-36,7	-37,3	-35,7	-28,5	-23,1	-17,7

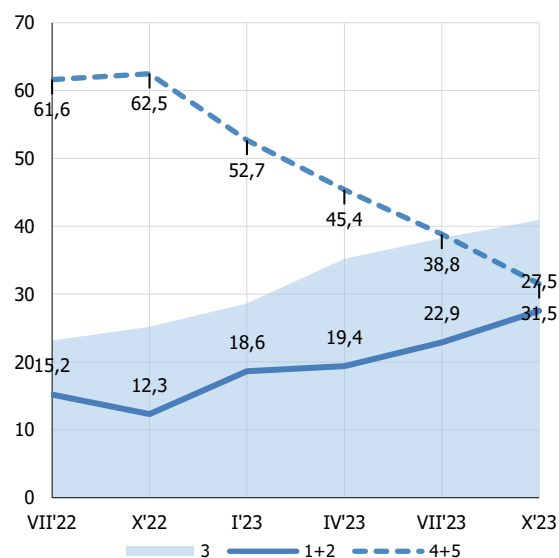
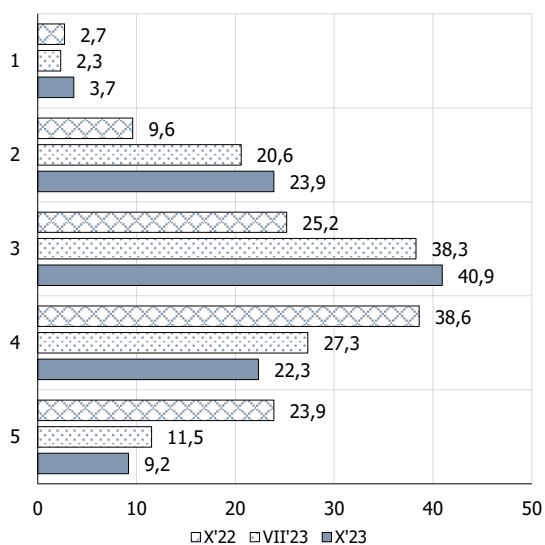

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PROGNOZA

Jak – przypuszczalnie – zmieni się sytuacja finansowa Państwa gospodarstwa domowego w ciągu następujących 12 miesięcy?

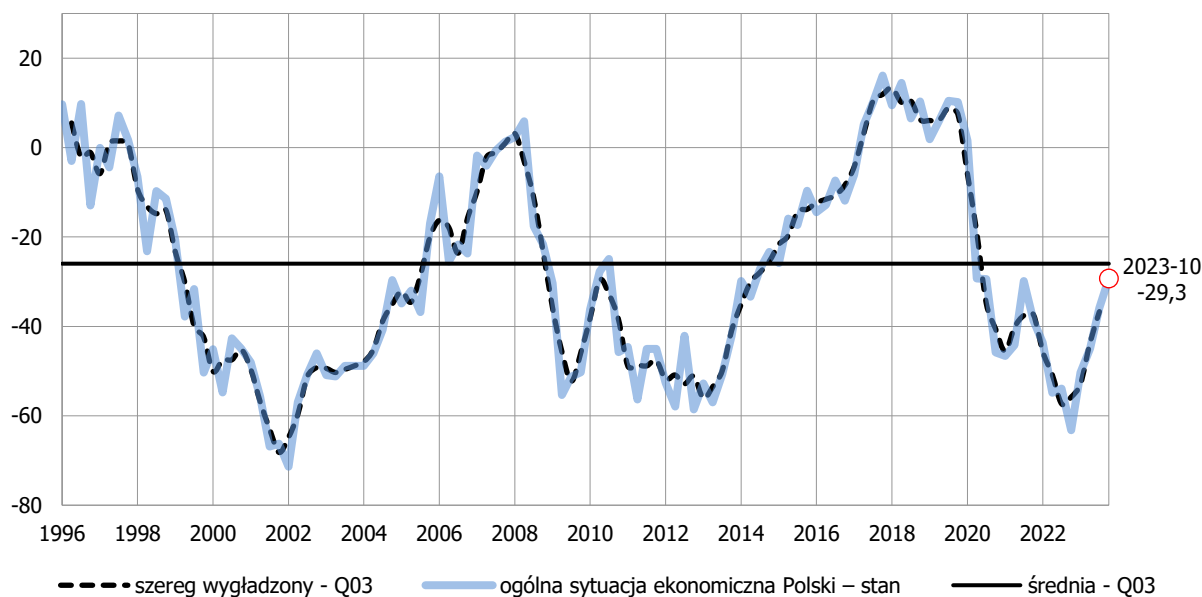

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. poprawi się bardzo	2,3	2,7	2,5	2,9	2,3	3,7
2. poprawi się trochę	13,0	9,6	16,2	16,5	20,6	23,9
3. bez zmian	23,2	25,2	28,7	35,2	38,3	40,9
4. pogorszy się trochę	36,2	38,6	35,7	31,4	27,3	22,3
5. pogorszy się bardzo	25,4	23,9	17,0	14,0	11,5	9,2
saldo	-34,8	-35,7	-24,3	-18,5	-12,6	-4,8

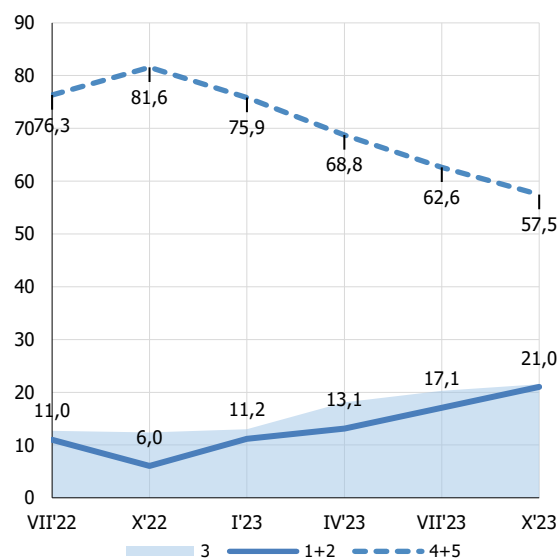
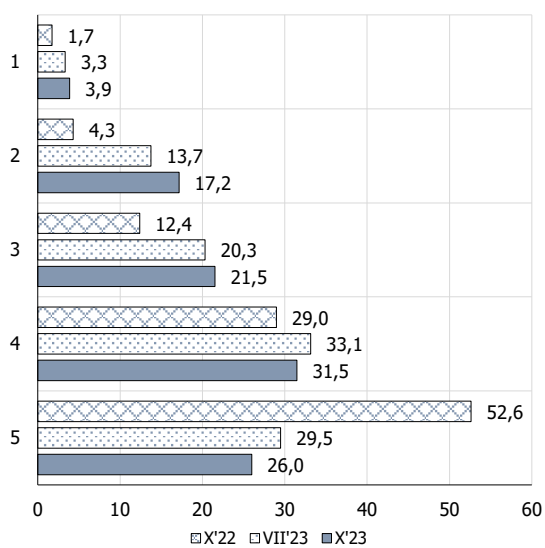

OGÓLNA SYTUACJA EKONOMICZNA POLSKI – DIAGNOZA

Jak zmieniła się, Państwa zdaniem, ogólna sytuacja ekonomiczna Polski w ostatnich 12 miesiącach?

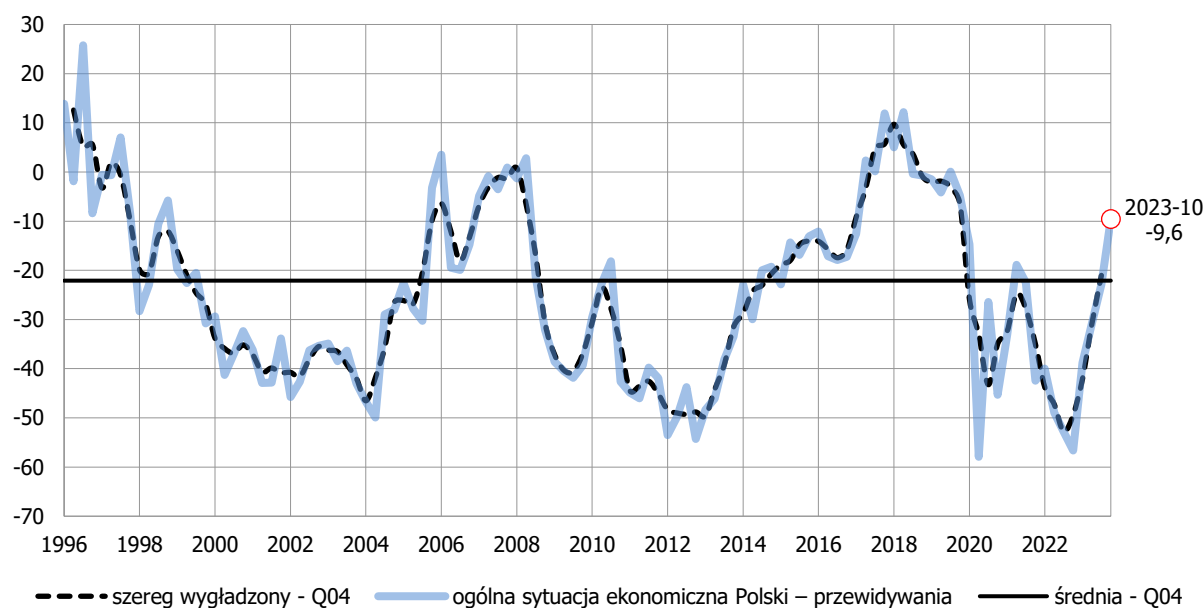

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. poprawiła się bardzo	2,9	1,7	2,8	2,4	3,3	3,9
2. poprawiła się trochę	8,1	4,3	8,4	10,7	13,7	17,2
3. bez zmian	12,7	12,4	13,0	18,1	20,3	21,5
4. pogorszyła się trochę	30,9	29,0	37,0	32,1	33,1	31,5
5. pogorszyła się bardzo	45,4	52,6	38,8	36,7	29,5	26,0
saldo	-53,9	-63,2	-50,4	-44,9	-35,9	-29,3

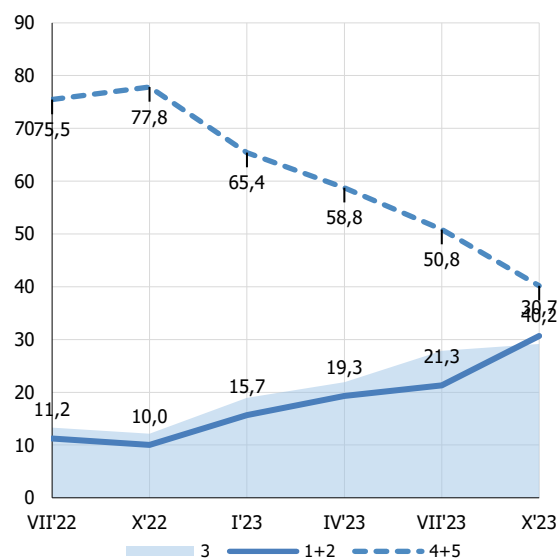
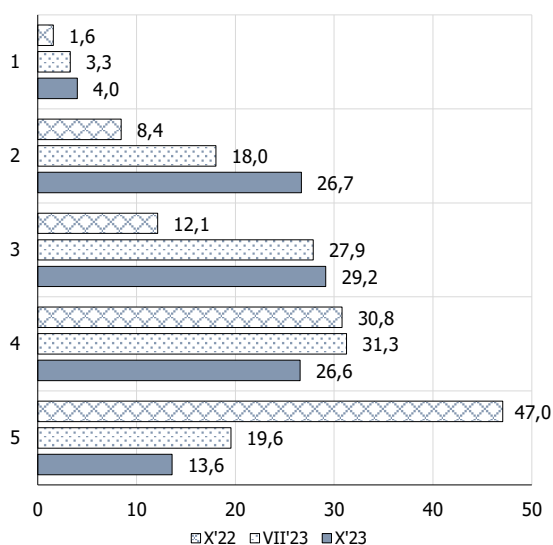

OGÓLNA SYTUACJA EKONOMICZNA POLSKI – PROGNOZA

Jak, Państwa zdaniem, zmieni się ogólna sytuacja ekonomiczna Polski w ciągu następnych 12 miesięcy?

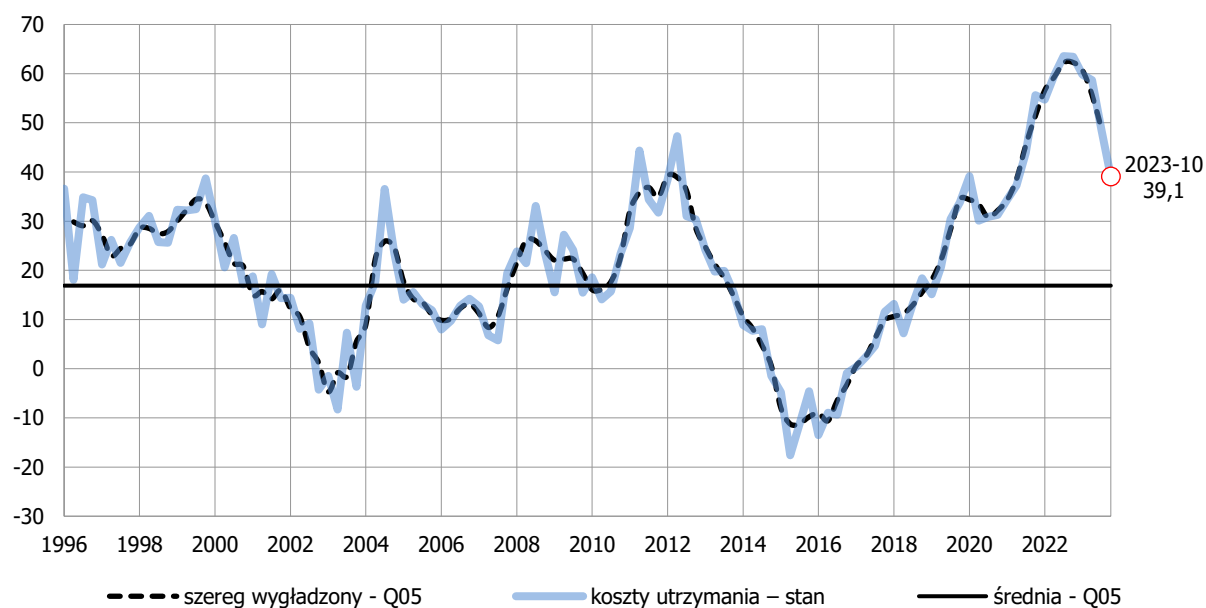

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. poprawi się bardzo	2,4	1,6	2,6	3,2	3,3	4,0
2. poprawi się trochę	8,9	8,4	13,1	16,1	18,0	26,7
3. bez zmian	13,3	12,1	18,9	21,9	27,9	29,2
4. pogorszy się trochę	31,8	30,8	34,9	33,8	31,3	26,6
5. pogorszy się bardzo	43,7	47,0	30,5	25,0	19,6	13,6
saldo	-52,8	-56,6	-38,8	-30,6	-22,9	-9,6

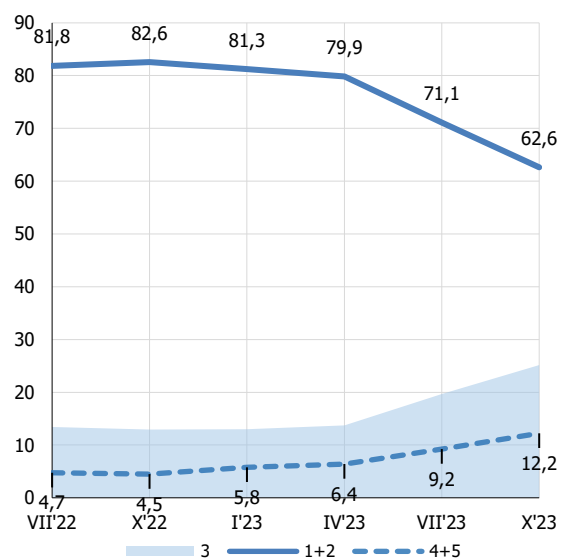
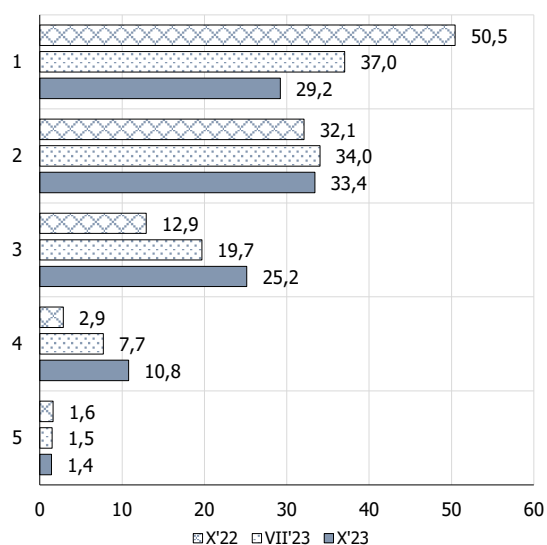

KOSZTY UTRZYMANIA – DIAGNOZA

Czy w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy koszty utrzymania w skali kraju są, Państwa zdaniem, teraz ...?

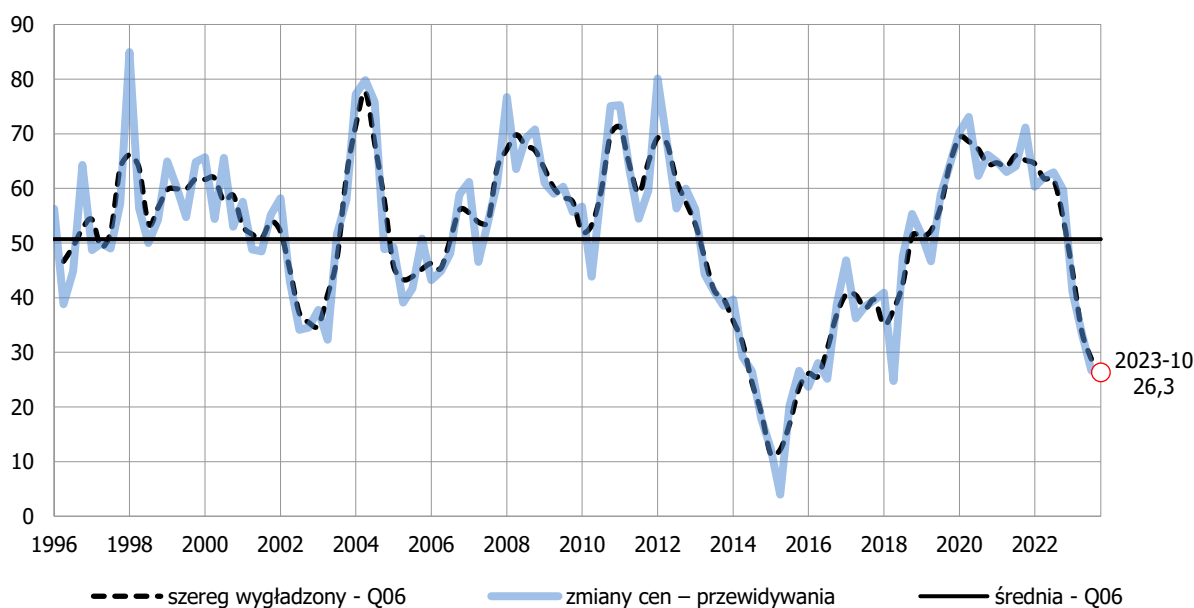

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. wyraźnie dużo wyższe	51,8	50,5	45,1	45,0	37,0	29,2
2. znacznie wyższe	30,1	32,1	36,2	34,9	34,0	33,4
3. nieco wyższe	13,4	12,9	13,0	13,7	19,7	25,2
4. takie same	3,0	2,9	4,8	5,3	7,7	10,8
5. niższe	1,7	1,6	1,0	1,1	1,5	1,4
saldo	63,6	63,5	59,8	58,7	48,7	39,1

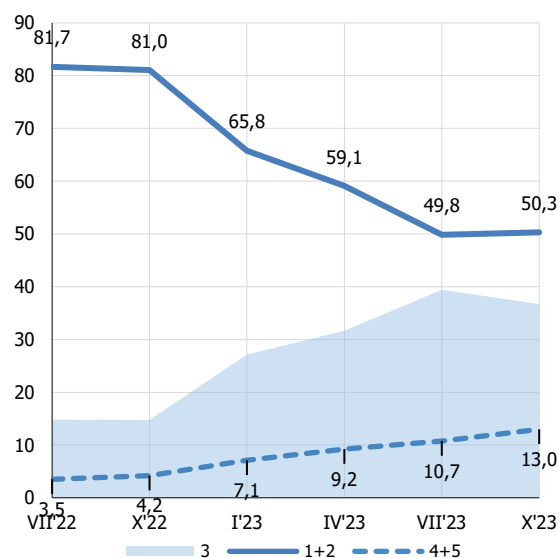
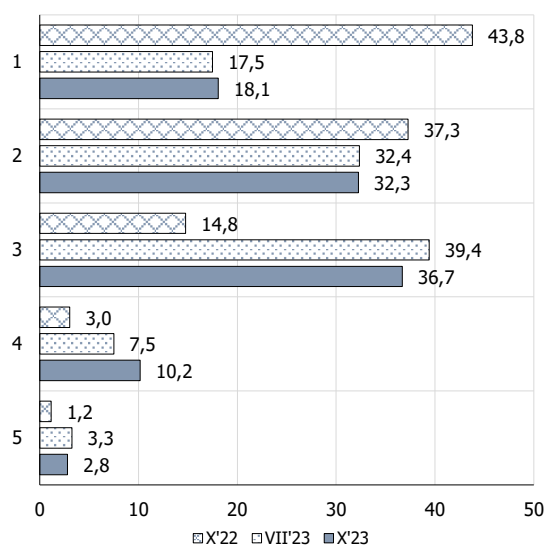

ZMIANA CEN – PROGNOZA

Porównując z tym, co dzieje się teraz, czy Państwo sądzą, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy w skali kraju ...?

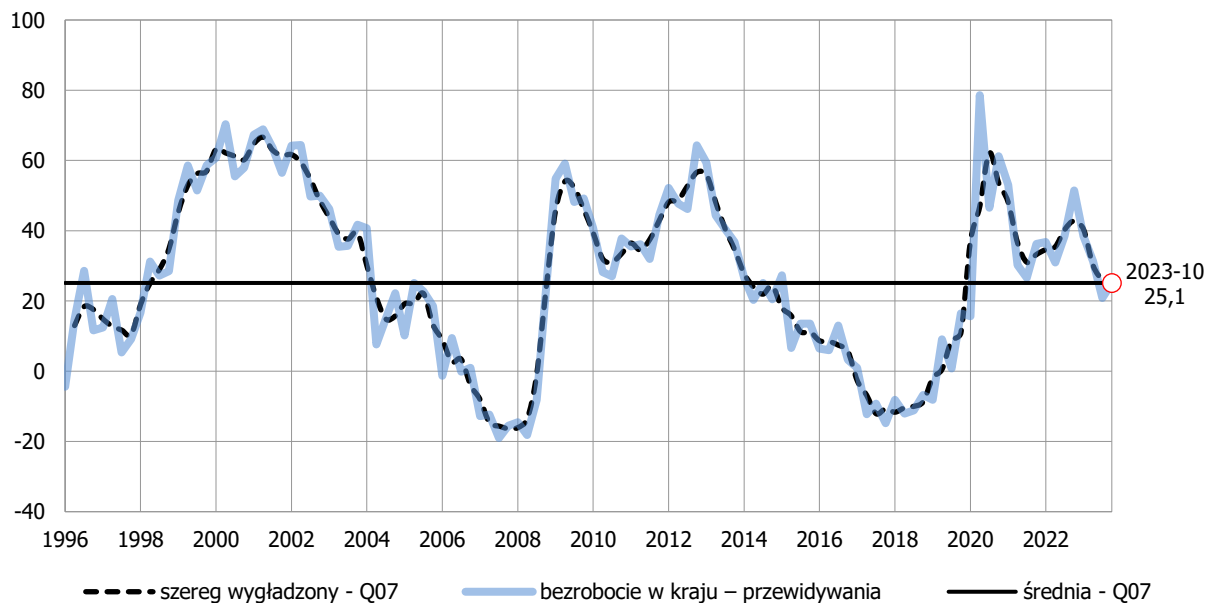

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. wzrost cen będzie szybszy	48,6	43,8	26,4	19,5	17,5	18,1
2. ceny wzrastać będą tak samo	33,1	37,3	39,4	39,6	32,4	32,3
3. ceny wzrastać będą wolniej	14,8	14,8	27,1	31,7	39,4	36,7
4. ceny będą mniej więcej takie same	2,6	3,0	4,2	6,5	7,5	10,2
5. ceny nieco zmaleją	0,9	1,2	2,9	2,7	3,3	2,8
saldo	62,9	59,7	41,1	33,3	26,7	26,3

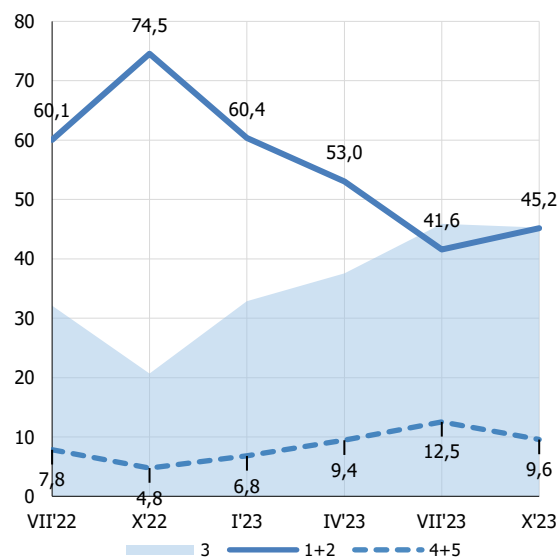
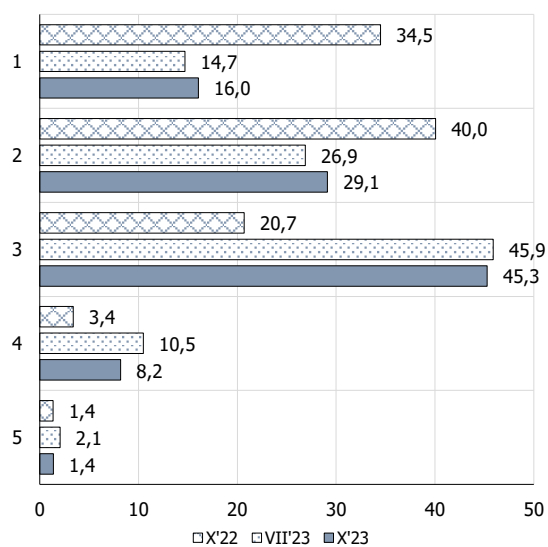

BEZROBOCIE W KRAJU – PROGNOZA

Jak zmieni się, zdaniem Państwa, bezrobocie w kraju w ciągu następnych 12 miesięcy?

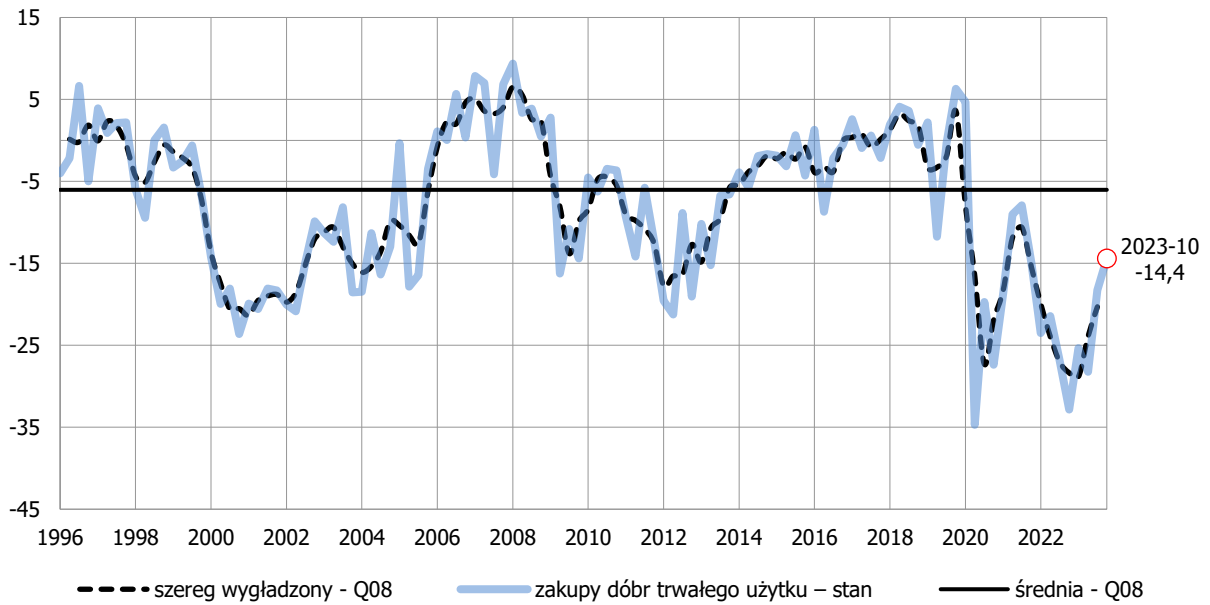

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. znacznie wzrośnie	26,6	34,5	24,8	20,3	14,7	16,0
2. nieznacznie wzrośnie	33,4	40,0	35,6	32,7	26,9	29,1
3. pozostanie takie samo	32,1	20,7	32,8	37,5	45,9	45,3
4. nieznacznie zmaleje	6,0	3,4	5,2	8,1	10,5	8,2
5. znacznie zmaleje	1,8	1,4	1,6	1,3	2,1	1,4
saldo	38,5	51,5	38,4	31,3	20,8	25,1

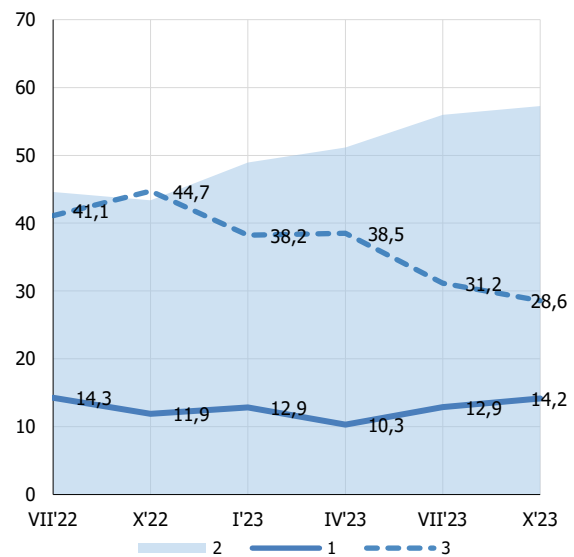
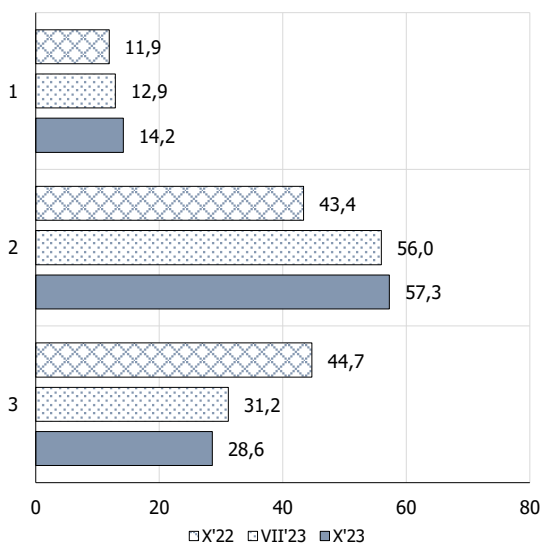

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – DIAGNOZA

Czy sądzą Państwo, że obecnie korzystnie jest kupować dobra trwałego użytku (meble, sprzęt RTV, pralkę, kuchenkę, lodówkę)?

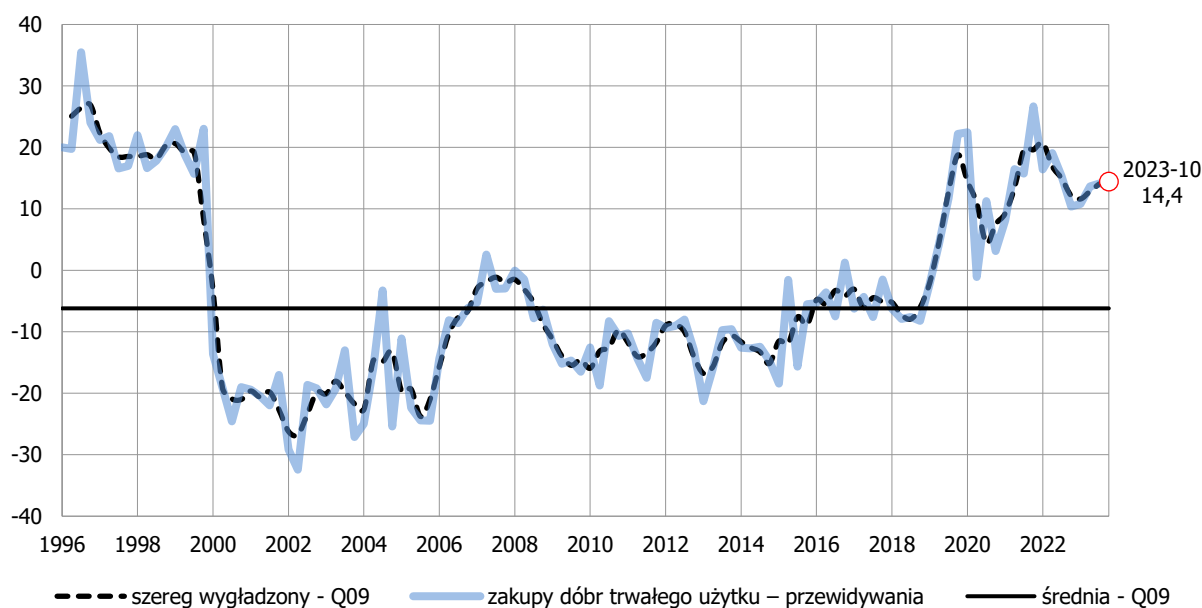

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	14,3	11,9	12,9	10,3	12,9	14,2
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	44,6	43,4	48,9	51,2	56,0	57,3
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	41,1	44,7	38,2	38,5	31,2	28,6
saldo	-26,8	-32,8	-25,4	-28,2	-18,3	-14,4

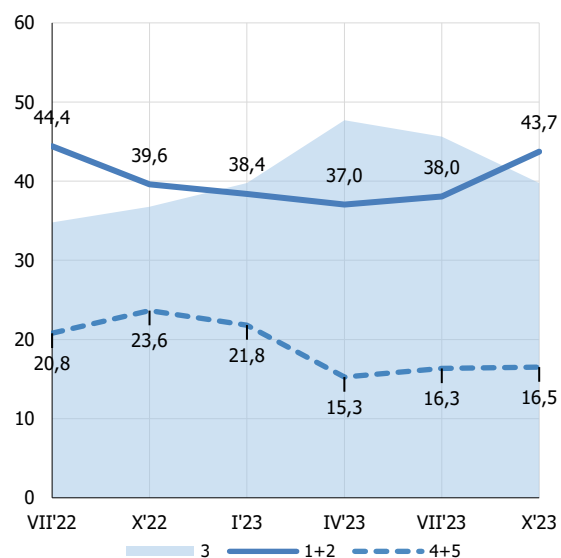
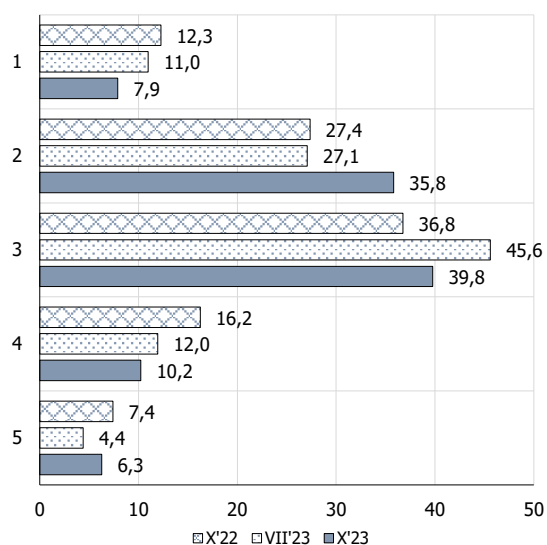

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PROGNOZA

Czy sądzą Państwo, że Państwa wydatki na zakupy dóbr trwałego użytku w ciągu następnych 12 miesięcy będą w porównaniu z tego typu wydatkami w poprzednich 12 miesiącach ...?

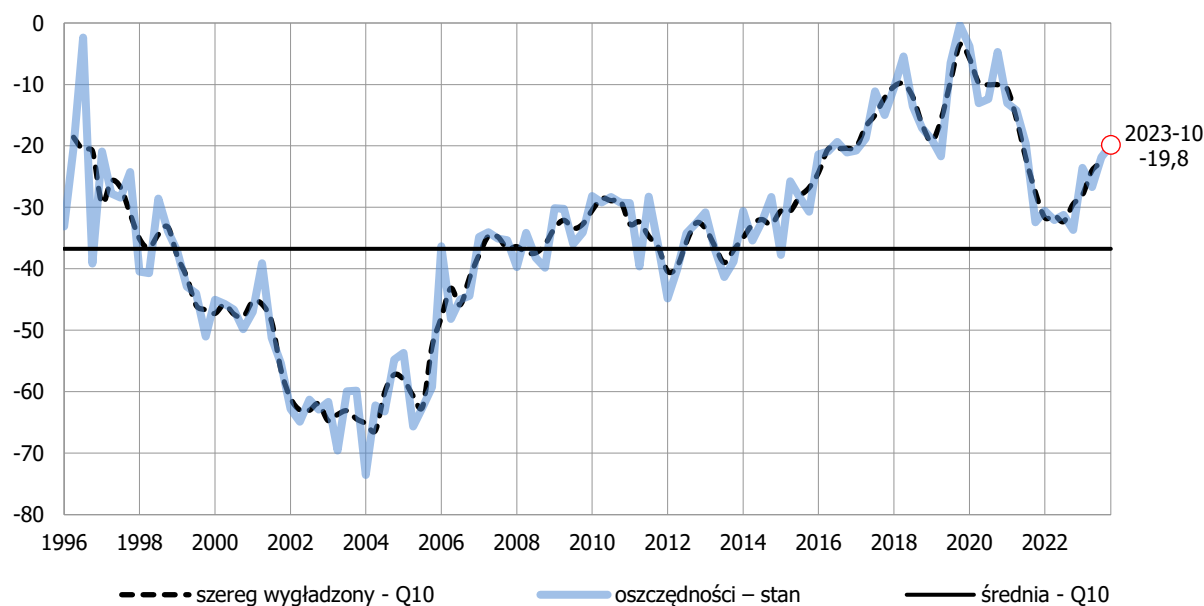

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. dużo większe	15,1	12,3	9,4	9,0	11,0	7,9
2. nieco większe	29,4	27,4	29,0	28,1	27,1	35,8
3. podobne	34,8	36,8	39,8	47,7	45,6	39,8
4. nieco mniejsze	12,7	16,2	17,4	11,9	12,0	10,2
5. dużo mniejsze	8,1	7,4	4,4	3,4	4,4	6,3
saldo	15,3	10,4	10,8	13,7	14,1	14,4

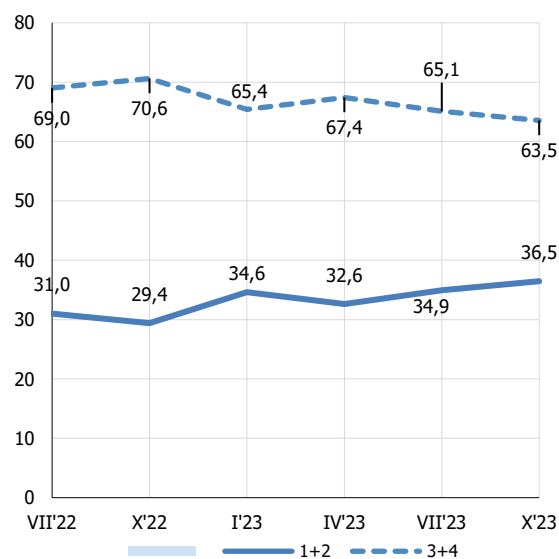
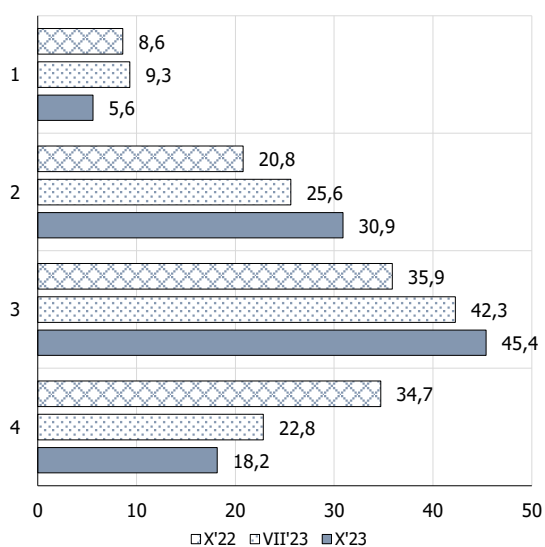

OSZCZĘDNOŚCI – DIAGNOZA

Czy uwzględniając ogólną sytuację ekonomiczną Polski, Państwa zdaniem obecnie jest ...?

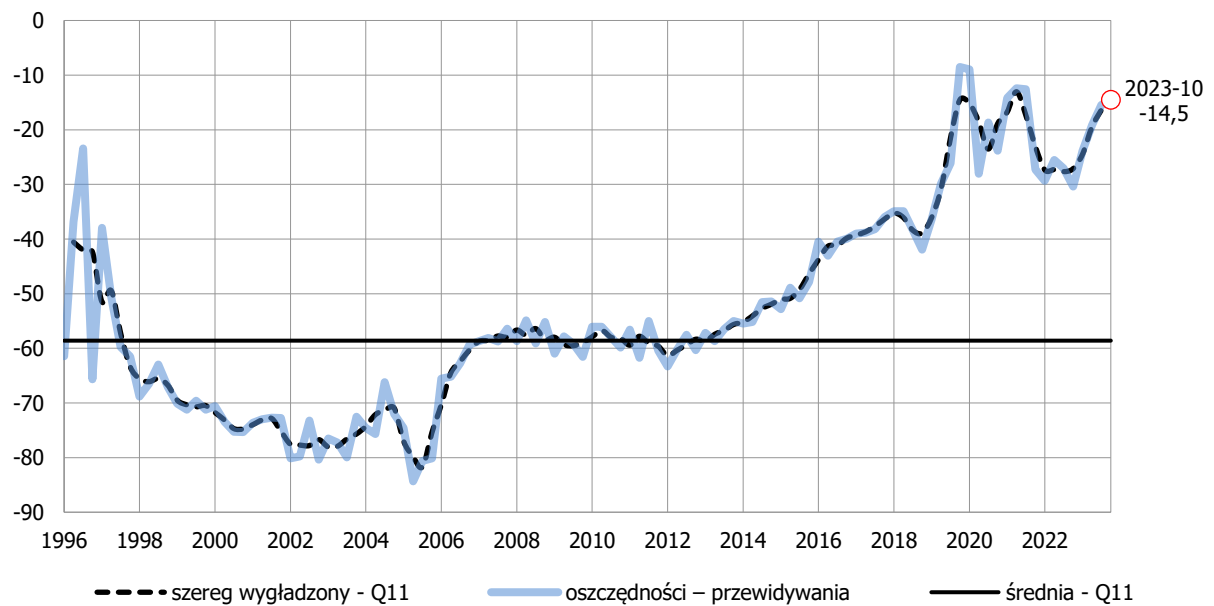

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	9,5	8,6	10,8	8,8	9,3	5,6
2. dobry czas, aby oszczędzać	21,5	20,8	23,8	23,8	25,6	30,9
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	35,1	35,9	38,2	40,0	42,3	45,4
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	33,9	34,7	27,2	27,4	22,8	18,2
saldo	-31,2	-33,6	-23,5	-26,7	-21,8	-19,8

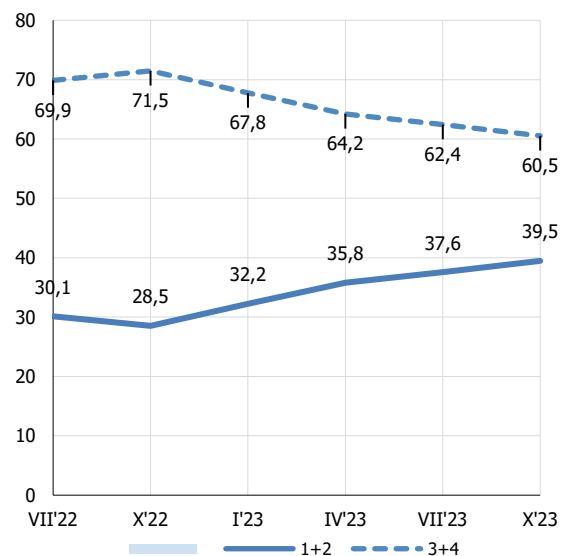
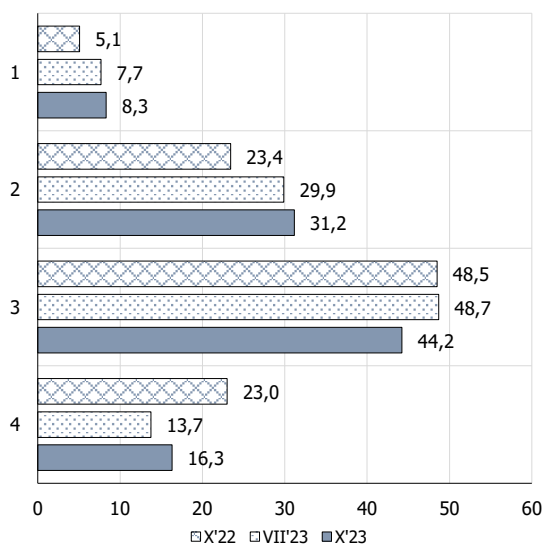

OSZCZĘDNOŚCI – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy zdołają Państwo zaoszczędzić jakiegokolwiek pieniędzy?

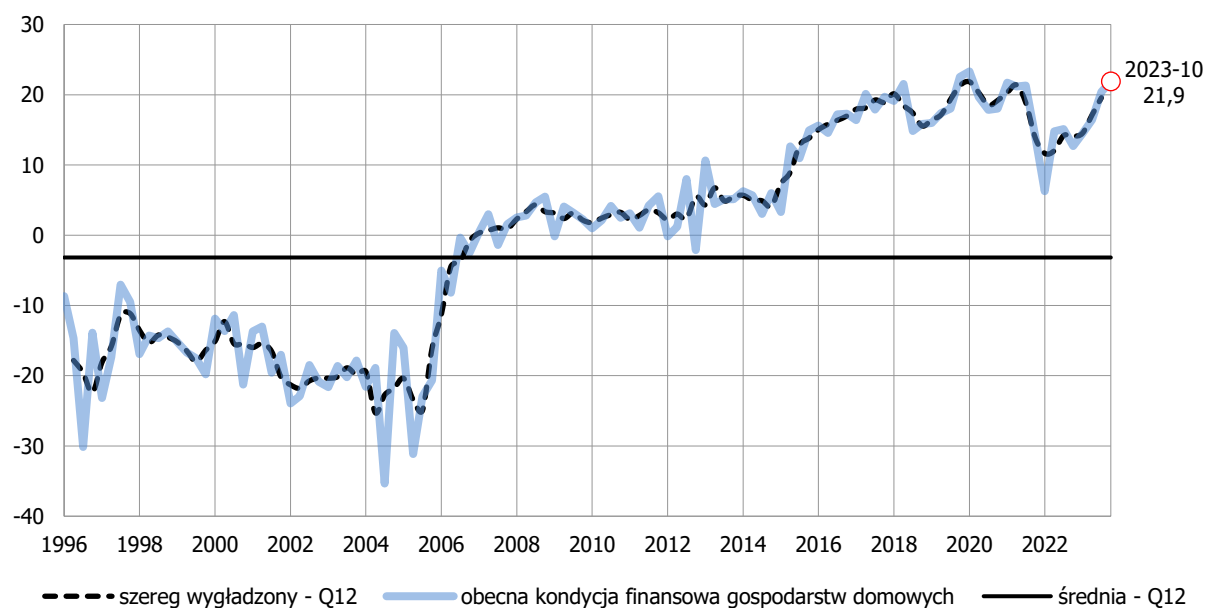

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. bardzo duże	6,2	5,1	6,9	7,7	7,7	8,3
2. dość duże	24,0	23,4	25,3	28,1	29,9	31,2
3. znikome	49,4	48,5	48,5	46,7	48,7	44,2
4. żadne	20,5	23,0	19,2	17,5	13,7	16,3
saldo	-27,1	-30,4	-23,9	-19,1	-15,4	-14,5

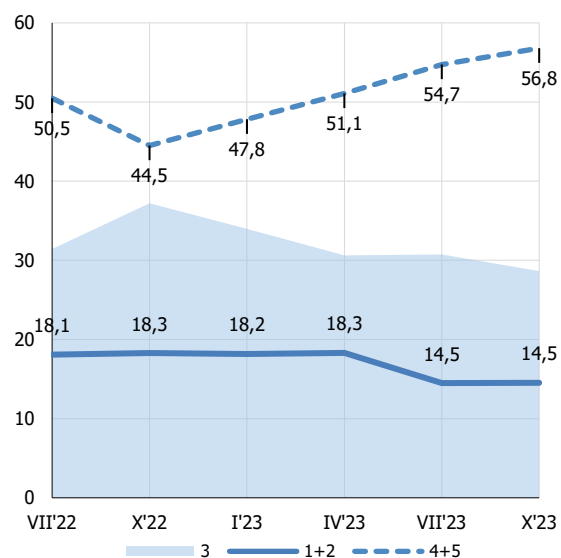
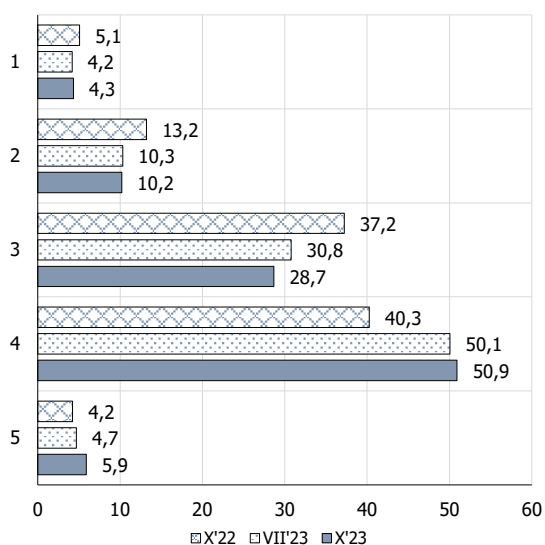

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Która z poniżej wymienionych sytuacji najlepiej opisuje obecną sytuację finansową Państwa gospodarstwa domowego?

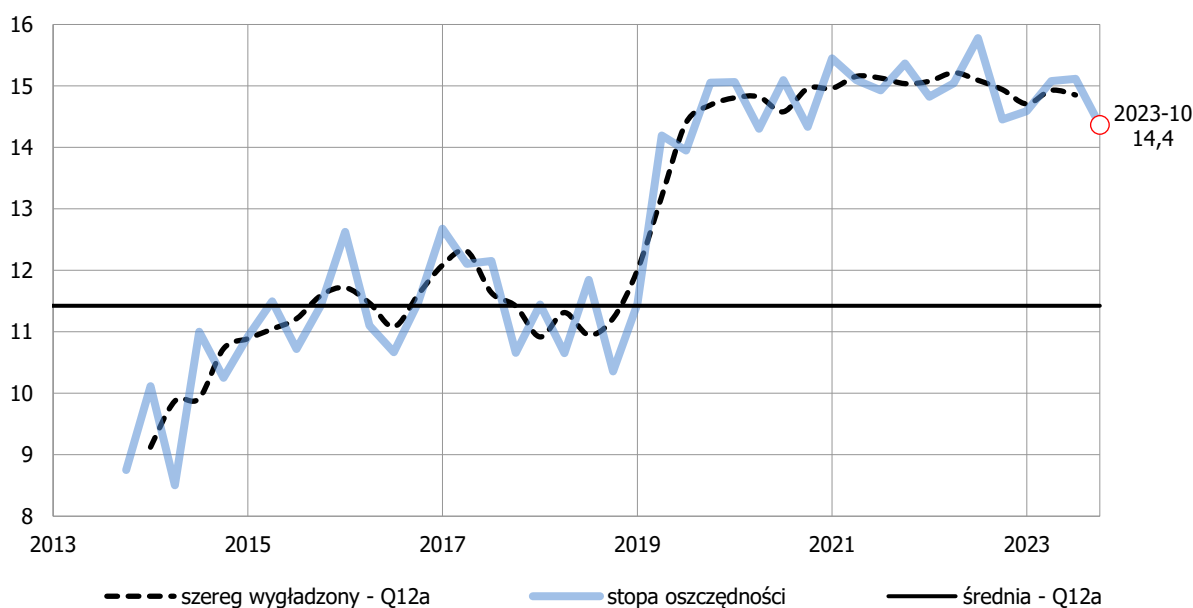

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. wpadamy w długi	5,7	5,1	5,6	5,5	4,2	4,3
2. przejadamy nasze oszczędności	12,4	13,2	12,6	12,8	10,3	10,2
3. nasz dochód z trudem starcza	31,4	37,2	34,0	30,6	30,8	28,7
4. nieco oszczędzamy	46,9	40,3	43,0	45,5	50,1	50,9
5. dużo oszczędzamy	3,5	4,2	4,9	5,6	4,7	5,9
saldo	15,1	12,7	14,5	16,4	20,4	21,9

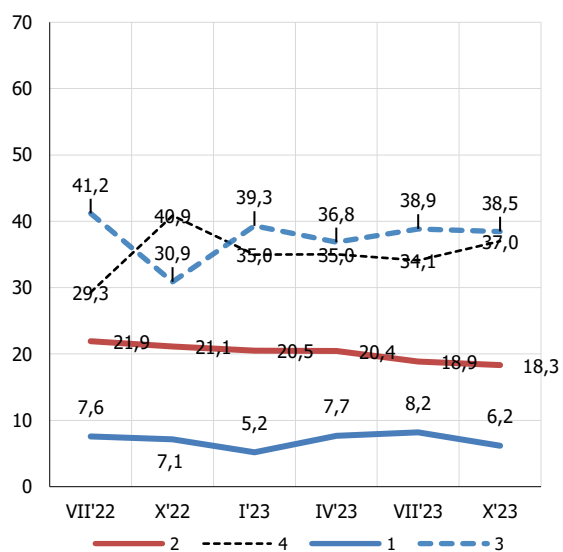
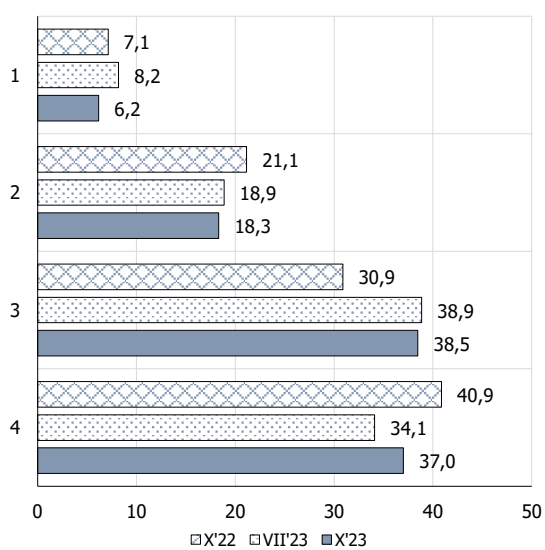

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

Jaki procent swoich miesięcznych dochodów przeznaczyli Państwo w tym i poprzednim miesiącu na oszczędności?

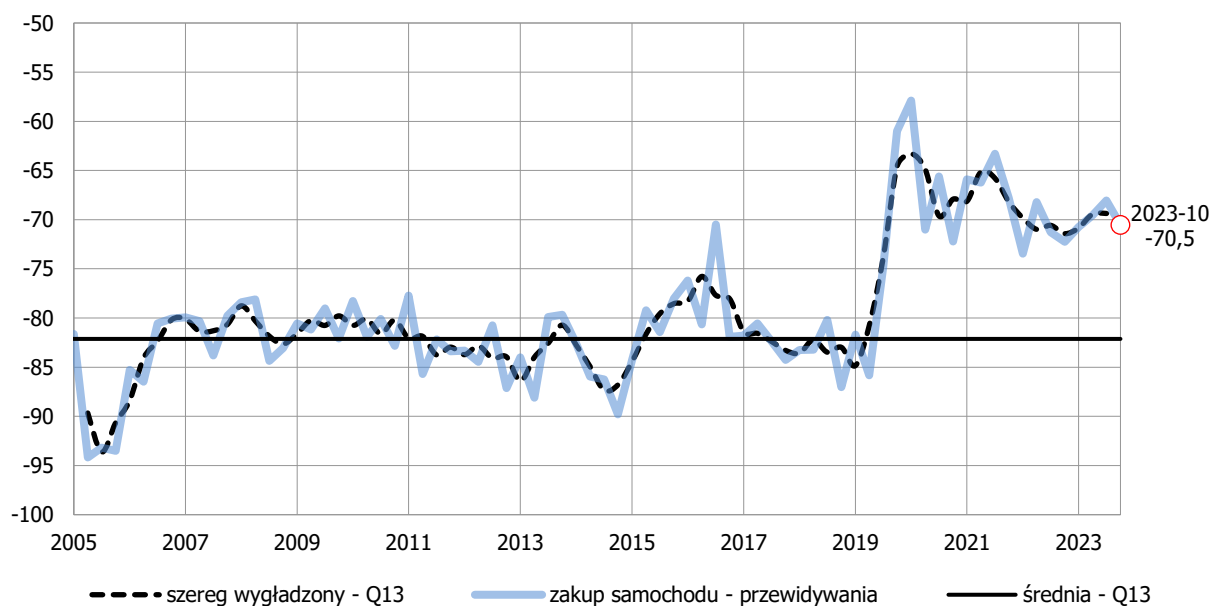

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. więcej niż 30% dochodów	7,6	7,1	5,2	7,7	8,2	6,2
2. od 20% do 30% dochodów	21,9	21,1	20,5	20,4	18,9	18,3
3. od 10% do 20% dochodów	41,2	30,9	39,3	36,8	38,9	38,5
4. mniej niż 10% dochodów	29,3	40,9	35,0	35,0	34,1	37,0
średnia ważona stopa oszczędności	15,8	14,5	14,6	15,1	15,1	14,4

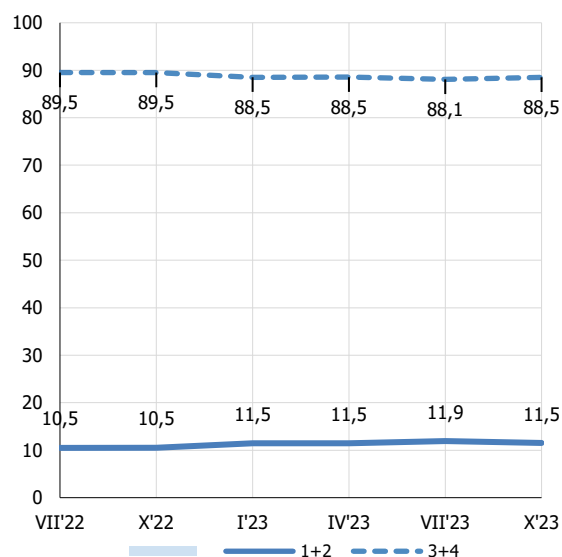
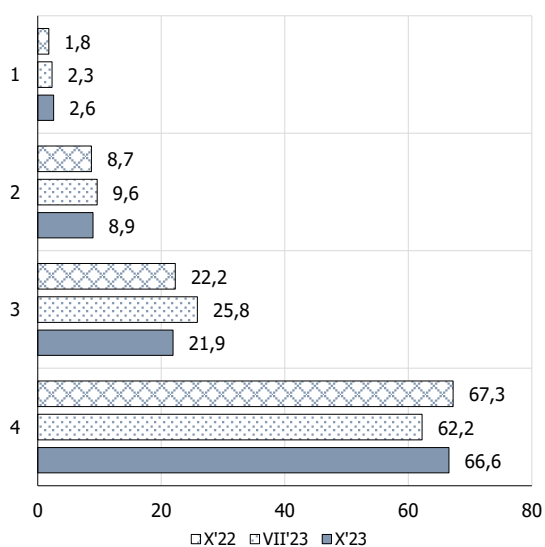

ZAKUP SAMOCHODU – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy kupią Państwo samochód?

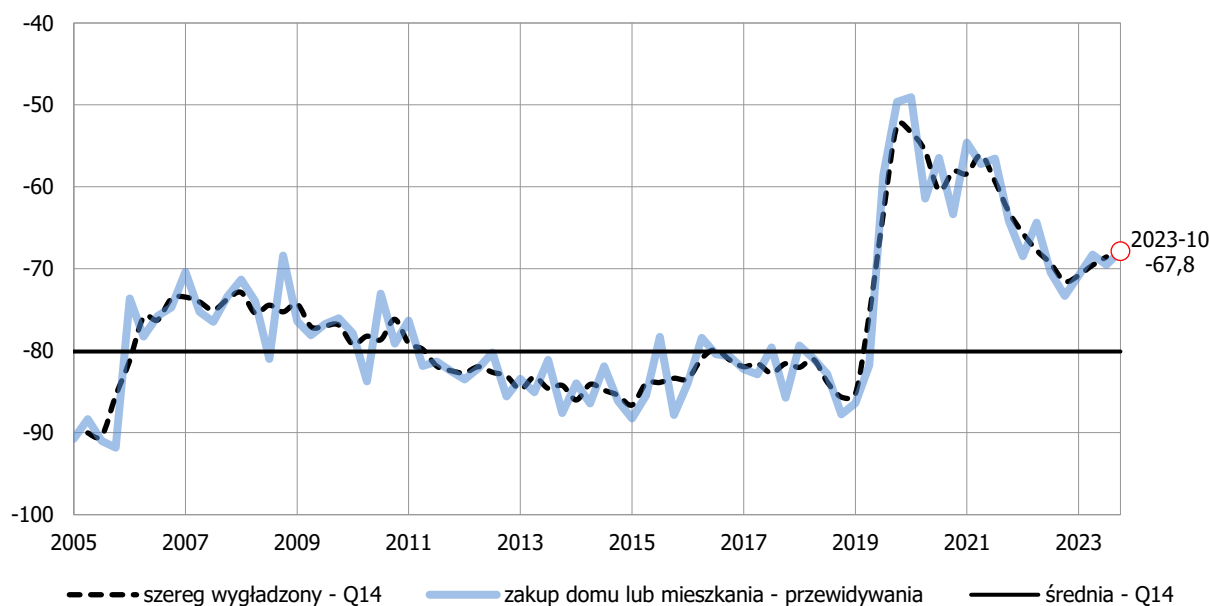

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. bardzo duże	2,6	1,8	2,1	2,8	2,3	2,6
2. dość duże	7,9	8,7	9,4	8,7	9,6	8,9
3. niewielkie	23,4	22,2	22,0	23,8	25,8	21,9
4. zdecydowanie żadne	66,1	67,3	66,5	64,8	62,2	66,6
saldo	-71,3	-72,2	-70,7	-69,5	-68,0	-70,5

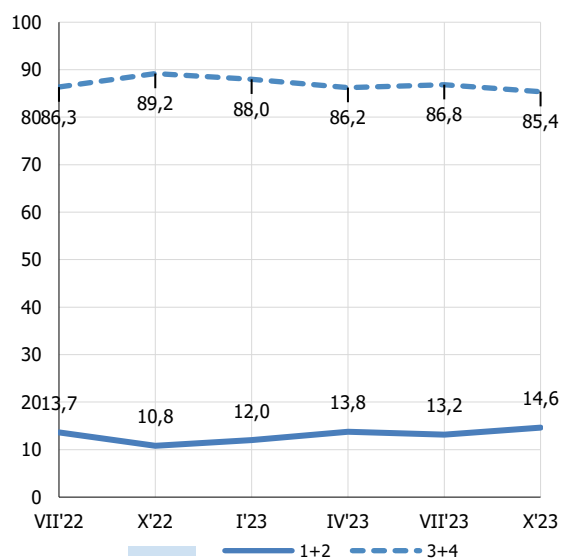
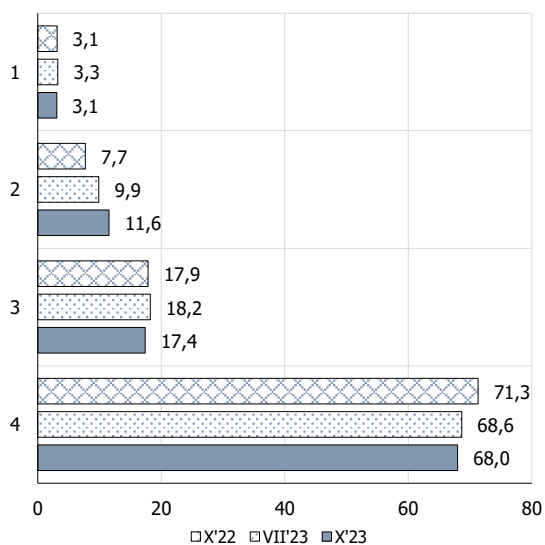

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PROGNOZA

Czy planują Państwo w ciągu następnych 12 miesięcy zakupić lub zbudować dom?

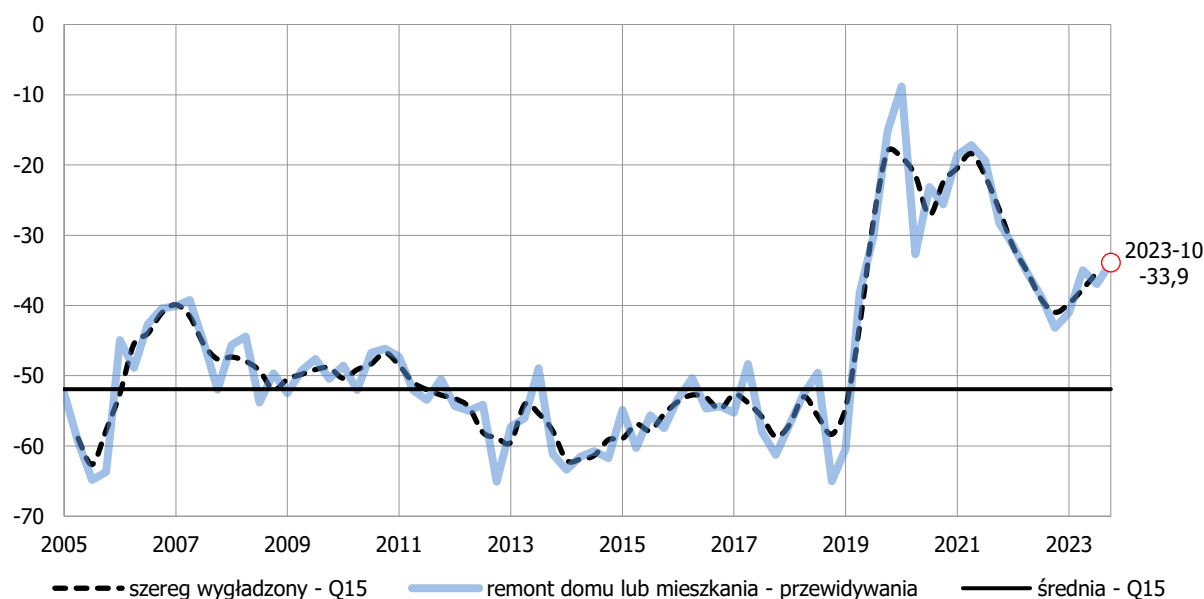

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. zdecydowanie tak	2,7	3,1	2,9	3,4	3,3	3,1
2. możliwe	10,9	7,7	9,1	10,4	9,9	11,6
3. raczej nie	15,4	17,9	19,3	18,8	18,2	17,4
4. zdecydowanie nie	70,9	71,3	68,7	67,4	68,6	68,0
saldo	-70,4	-73,3	-70,8	-68,3	-69,5	-67,8

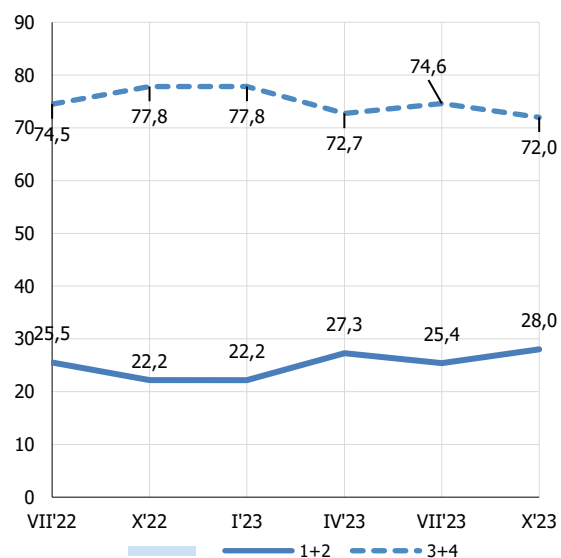
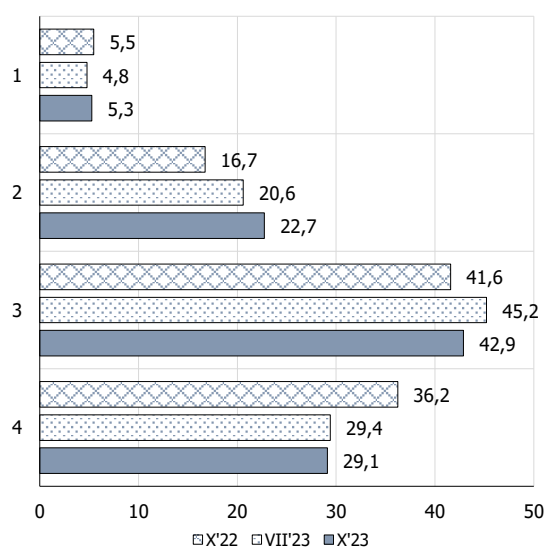

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy poniosą Państwo duże wydatki na podniesienie standardu lub remont zajmowanego domu, mieszkania?

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	VII'22	X'22	I'23	IV'23	VII'23	X'23
1. bardzo duże	5,4	5,5	5,3	5,7	4,8	5,3
2. dość duże	20,1	16,7	16,9	21,6	20,6	22,7
3. niewielkie	40,7	41,6	46,2	42,4	45,2	42,9
4. zdecydowanie żadne	33,8	36,2	31,6	30,3	29,4	29,1
saldo	-38,7	-43,2	-41,0	-35,0	-36,9	-33,9

III. STRUKTURA PRÓBY WEDŁUG CECH RESPONDENTÓW

Cechy gospodarstwa domowego		X'23
Liczba respondentów		1000
Głównym źródłem dochodów gospodarstw domowego jest		
praca najemna na stanowisku robotniczym	1	26,7
praca najemna na stanowisku nierobotniczym	2	33,1
praca w rolnictwie	3	1,3
praca na własny rachunek (wolny zawód, działalność gospodarcza, freelancer)	4	9,3
emerytura lub renta	5	26,4
inne źródła	6	3,2
Dochód gospodarstwa na jedną osobę wynosi		
mniej niż 1000 zł	1	2,6
od 1001 do 1350 zł	2	6,3
od 1351 do 1700 zł	3	11,6
od 1701 do 2250 zł	4	17,5
więcej niż 2250 zł	5	62,0
Gospodarstwo składa się z		
1 osoby	1	12,6
2 osób	2	30,9
3 osób	3	26,4
4 osób	4	20,4
5 osób	5	6,6
6 i więcej osób	6	3,1
Liczba dzieci do lat 18 i pozostających na całkowitym utrzymaniu		
Zero	1	57,4
Jedno	2	23,3
Dwoje	3	15,1
Troje	4	3,2
Czworo i więcej	5	1,0
Gospodarstwo domowe znajduje się w		
wielkim mieście (100 tys. mieszkańców i więcej)	1	45,3
średnim mieście (od 10 do 100 tys. mieszkańców)	2	30,2
małym miasteczku (do 10 tys. mieszkańców)	3	5,4
na wsi	4	19,1
Wykształcenie wypełniającego (ukończone)		
wyższe	1	45,6
średnie	2	42,0
zawodowe	3	10,3
podstawowe	4	2,1
Wiek wypełniającego		
16-29	1	16,1
30-49	2	37,8
50-64	3	23,3
65+	4	22,8

IV. SUMMARY

The 4th quarter of 2023 turned out to be the fourth consecutive period covered by the survey in which the value of the IRGKGD consumer confidence indicator rose, this time to a level of -13.5 pts, i.e. 4.4 pts higher than that of the previous quarter and as many as 30.1 pts higher than that of the same period in 2022. At the same time, this is the second highest value of this balance in the four-year period (in Q1 2020, the IRGKGD stood at -9.6 pts). The trend of improvement in household sentiments, which has been ongoing since the beginning of 2023, especially in comparison with the second half of 2022, therefore turns out to be not only significant (over the whole of 2023, the IRGKGD increased by as much as over 30 pts in total), but also sustainable (the average value of the balance for 2023 is as much as 15 points higher than the average for 2022: -21.9 pts versus -36.9 pts). Importantly, in Q4 2023, the values of three of the four components of the indicator improved. In Q4 2023, households' expectations regarding the outlook for the Polish economy in the coming months also improved very significantly. The value of the balance of responses to that question rose by as many as 13.3 pts on a quarter-on-quarter basis, to -9.6 pts, a record 47.1 pts higher than a year earlier and the highest since Q4 2019 (then: -4.8 pts). Significantly, unlike in the previous few quarters, in the October 2023 survey, the structure of respondents' answers indicates that we are no longer dealing with a decrease in pessimism, but with an actual increase in optimism: in the current period, compared to the previous quarter, the percentage of respondents predicting that the country's economic situation will improve "very much" or "somewhat" increased by 9.4 percentage points (from 21.3 to 30.7%). In Q4 2023, the value of the balance of responses to the question on the current cost of living of households, at 39.1 pts, was 9.6 pts lower than in the previous survey period, as much as 24.4 pts lower than a year ago and the lowest since Q2 2021 (then: 37.3 pts). This fourth consecutive reduction in the value of this balance appears to be closely linked to the macroeconomic data: in the month in which the survey was conducted (October 2023), the Statistics Poland's monthly consumer price index rose by 6.6% relative to the corresponding month of the previous year, marking the lowest rate of price increases in this respect since June 2022 (then: 5.5%). However, the aforementioned value of the balance is still almost twice as high as its long-term average of 21.2 pts. While households' expectations of a possible rise in unemployment improved in the first three quarters of 2023, respondents' pessimism in assessing the prospects for the domestic labor market increased slightly in Q4 2023. Over the period covered by the survey, the value of the balance of responses rose by 4.3 pts quarter-on-quarter, to 25.1 pts. However, this is still as much as 26.3 pts lower than a year earlier, 13.7 pts lower than the average of this balance for 2020-2023 (at 38.8 pts) and 2.0 pts lower than the long-term average for this balance (27.1 pts).